

Sisäasiainministeriön tilinpäätöskannanotot vuodelta 2009

Hallinto

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISU 15/2010

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Hallinto

**Sisäasiainministeriön
tilinpäätöskannanotot
vuodelta 2009**

Helsinki 2010

Sisäasiainministeriö
Monistamo
Helsinki 2010

ISSN 1236-2840
ISBN 978-952-491-577-9 (nid.)
ISBN 978-952-491-578-6 (PDF)

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)	Julkaisun laji	
	Toimeksiantaja	
	Toimielimen asettamispäivä SmDno/2010/628	
Julkaisun nimi Sisäasiainministeriön tilinpäätöskannanotot vuodelta 2009		
Julkaisun osat		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Valtion talousarviosta annetun asetuksen (2004/254;jälj.talousarvioasetus)66 i §:n mukaan ministeriön on annettava vuosittain viimeistään varainhoitovuotta seuraavan kesäkuun 15. päivänä perusteltu kannanotto hallinnonalansa tiliviraston ja valtion rahaston tilinpäätöksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätös ja siitä annettu valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus ja muut tiliviraston tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston toimintaa ja taloutta sekä tilinpäätöstä koskevat selvitykset ja lausunnot antavat aihetta. Talousarvioasetuksessa on lisäksi seikkaperäisesti säädetty, mitä ministeriön on tilinpäätöskannanotossaan lausuttava sekä mitä on lausuttava virastosta, joka ei ole tilivirasto, mutta jolle ministeriö on asettanut tulostavoitteet.</p> <p>Kutakin tulosohjattua virastoa koskeva ministeriön tilinpäätöskannanotto on valmisteltu sisäasiainministeriön asianomaisessa alaisten virastojen ohjauksesta vastaavassa osastossa ja valmistelu on perustunut talousarvioasetuksen velvoitteisiin, sen perusteella annettuun sisäasiainministeriön sisäiseen ohjeeseen, sen liitteenä olleeseen lomakkeeseen, valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomukseen sekä tarvittaessa muuhun aineistoon. Lopullinen kannanotto on valmisteltu sisäasiainministeriön talousyksikössä ao.osastoa kuullen.</p>		
Avainsanat (asiasanat) talousarvio, valtiontalous, tilinpäätös		
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-578-6 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut		
Sarjan nimi ja numero Sisäasiainministeriön julkaisut 15/2010	ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-577-9
Kokonaissivumäärä 44	Kieli suomi	Hinta 20€+alv
Jakaja Sisäasiainministeriö	Kustantaja/julkaisija Sisäasiainministeriö	

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)	Typ av publikation	
	Uppdragsgivare	
	Datum för tillsättandet av organet Inrikesministeriet SMDno/2010/628	
Publikation (även den finska titeln) Inrikesministeriets bokslutsställningstaganden för 2009 Sisäasiainministeriön tilinpäätöskannanotot vuodelta 2009		
Publikationens delar		
<p>Referat</p> <p>Enligt 66 § i i förordningen om statsbudgeten (254/2004, nedan budgetförordningen) skall varje ministerium årligen senast den 15. juni efter finansåret ge ett motiverat ställningstagande till bokslutet för de räkenskapsverk och statliga fonder som hör till ministeriets förvaltningsområde samt till de åtgärder som föranleds av bokslutet och den revisionsberättelse som statens revisionsverk gjort upp om det samt av andra redogörelser för och utlåtanden om verksamheten och ekonomin vid räkenskapsverket eller den statliga fonden utanför budgeten. I budgetförordningen föreskrivs därtill i detalj vad ministeriet skall uttala sig om i sitt ställningstagande till bokslutet samt hurdant ställningstagande det skall ge beträffande ett ämbetsverk som inte är ett räkenskapsverk men för vilket ministeriet har ställt upp resultatmål.</p> <p>Ministeriets bokslutsställningstagande för varje ämbetsverk har beretts vid den avdelning vid inrikesministeriet som ansvarar för styrningen av ämbetsverk som lyder under ministeriet, och beredningen har grundat sig på förpliktelserna i budgetförordningen, på inrikesministeriets interna anvisning som meddelats på basis av förordningen, på ett formulär som bifogats anvisningen, statens revisionsverks revisionsberättelse samt vid behov på annat material. Det slutliga ställningstagandet har beretts vid ekonomienheten efter att den aktuella avdelningen hörts.</p>		
Nyckelord budget, statsfinanser,bokslut		
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-578-6 (PDF), www.intermin.fi/publikationer		
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 15/2010	ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-577-9
Sidoantal 44	Språk finska	Pris 20€+alv
Distribution Inrikesministeriet	Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

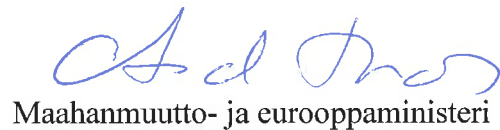
Sisäasiainministeriön tilinpäätöskannanotot 2009

Sisäasiainministeriö on antanut seuraavat tilinpäätöskannanotot valtion talousarviosta annetun asetuksen (2004/254) mukaisesti. Talousarvioasetuksen velvoitteiden lisäksi sisäasiainministeriö on lausunut Maahanmuuttovirastoa koskevan tilinpäätöskannanoton yhteydessä kannanotonomaisesti maahanmuuttohallinnosta yleisesti sekä vastaanottokeskustoiminnasta.

Sisäasiainministeri

Anne Holmlund

Maahanmuutto- ja eurooppaministeri

Astrid Thors

Kansliapäällikkö

Ritva Viljanen

Sisällys

1 Tilinpäätöskannanottojen antaminen vuodelta 2009	2
2 Sisäasiainhallinto	4
2.1 Sisäasiainhallinnon palvelukeskus	4
2.2 Hallinnonalan tietotekniikkakeskus	6
3 Maahanmuuttovirasto ja vastaanottokeskukset	9
4 Poliisitoimi	14
4.1 Keskusrikospoliisi	14
4.2 Liikkuva poliisi	16
4.3 Suojelupoliisi	17
4.4 Helsingin kihlakunnan poliisilaitos.....	20
4.5 Poliisiammattikorkeakoulu	22
4.6 Poliisin tekniikkakeskus.....	24
4.7 Paikallispoliisi	26
5 Pelastustoimi.....	29
5.1 Häätakeskuslaitos.....	29
5.2 Pelastusopisto - Kriisinhallintakeskus CMC.....	31
5.3 Palosuojelurahasto	34
6 Rajavartiolaitos.....	36

1 Tilinpäätöskannanottojen antaminen vuodelta 2009

Yleistä

Ministeriön on annettava vuosittain viimeistään varainhoitovuotta seuraavan kesäkuun 15. päivänä perusteltu kannanotto hallinnonalansa kirjanpitoyksikön ja valtion rahaston tilinpäätöksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätös ja siitä annettu valtionalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus ja muut kirjanpitoyksikön tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston toimintaa ja taloutta sekä tilinpäätöstä koskevat selvitykset ja lausunnot antavat aihetta. Kannanoton valmistelua varten ministeriön asiana on laatia ja hankkia tarvittavat selvitykset ja arvioinnit.

Tilinpäätöskannanotossa ministeriön on lausuttava:

- 1) arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä 11 §:n mukaisesti asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta;
- 2) ovatko käytetyt tuloksellisuuden raportoinnin perusteet ohjauksen ja tulosvastuun kannalta asianmukaisia sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista;
- 3) mihin toimenpiteisiin kirjanpitoyksikössä tai rahastossa sekä kirjanpitoyksikköön mahdollisesti kuuluvissa virastoissa ja laitoksissa on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi;
- 4) mihin toimenpiteisiin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi.

Tilinpäätöskannanoton valmistelu

Kutakin tulosohjattua virastoa koskeva ministeriön tilinpäätöskannanotto on valmisteltu sisäasiainministeriön asianomaisessa, alaisten virastojen ohjauksesta vastaavassa osastossa ja valmistelu on perustunut talousarvioasetuksen velvoitteisiin, sen perusteella annettuun sisäasiainministeriön sisäiseen ohjeeseen, valtionalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomukseen, tilinpäätösasiakirjaan sekä tarvittaessa muuhun aineistoon.

Osa virastoista on laatinut valtion talousarvioasetuksen 65 a § tarkoittaman tulosohjatun viraston toimintakertomuksen. Esimerkiksi Sisäasiainhallinnon palvelukeskus on osa sisäasiainministeriön tiliviraston kirjanpitoa ja tilinpäätöstä, joten se ei ole laatinut omia tilinpäätöslaskelmia ja liitteitä, vaan ne esitetään sisäasiainministeriön tiliviraston tilinpäätöksessä.

Lopullinen kannanotto on valmisteltu talousyksikössä ao. osastoa kuullen ja tulosohjatun viraston päälliköllä on ollut mahdollisuus oikaista kannanottoluonnokseen valmisteluvaiheessa mahdollisesti sisältyneet tekniset ja sisällölliset virheet.

Tilinpäätöskannanoton tiedoksianto

Ministeriön on lähetettävä kannanottonsa tiedoksi valtiovarainministeriölle, eduskunnan tarkastusvaliokunnalle, valtiontalouden tarkastusvirastolle ja valtiokonttorille.

Kannanotot sijoitetaan valtiokonttorin ylläpitämään yleisessä tietoverkossa saatavilla olevaan tietopalveluun, jollei kannanoton joidenkin osien osalta julkisuuslaista muuta johdu.

2 Sisäasiainhallinto

2.1 Sisäasiainhallinnon palvelukeskus

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus on yhdistetty 1.1.2010 lukien osaksi Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusta ja siten kuuluu jatkossa valtiovarainministeriön hallinnonalaan. Palvelukeskuksen yhteyspalveluyksikkö on yhdistetty Hallinnon tietotekniikkakeskuksen osaksi 1.1.2010 lukien.

1. Tilinpäätöstietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Palvelukeskuksen toimintakertomus- ja tilinpäätöstietoja voidaan pitää oikeina ja riittävinä.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Toimintakertomuksessa esitettyjä tunnuslukutietoja voidaan olennaisilta osin pitää oikeina ja riittävinä. Tulostavoitteiden toteutumista on toimintakertomuksessa kuvattu numeeristen tavoitteiden osalta selkeästi taulukoituna. Toteumatietoja on kattavasti vertailtu ja analysoitu suhteessa edellisen vuoden toteumatietoihin sekä asetettuihin tavoitteisiin.

Tulossopimuksessa sanallisesti asetetut tulostavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet, mutta niiden toteutumisen esittämistä riittävän selkeästi ja kootusti toimintakertomuksessa tulisi edelleen kehittää.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Palvelukeskuksessa on toteutettu edellisen vuoden tilinpäätöskannanotossa esitettyjen kehittämistarpeiden osalta riittävät toimenpiteet.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittämistyö

Palvelukeskuksen rooli prosessien kehittämisessä ja sähköistämisessä on ollut aktiivista, minkä sisäasiainministeriö toivoo jatkuvan myös palvelukeskusten yhdistämisen jälkeenkin.

Palvelukeskuksen osallistuminen Kieku-hankkeeseen on ollut merkittävää ja aktiivista sekä koko valtionhallintoa palvelevaa.

5. Kehittämistarpeita

Kieku-tietojärjestelmän käyttöönotossa palvelukeskuksella tulee olemaan merkittävä rooli käyttöönottojen läpiviemisessä. Palvelukeskuksen tulisi panostaa osaamisen kehittämiseen siten, että käyttöönotoissa pystytään tukemaan virastoja ammattitaitoisesti ja mahdollisimman suuret tuottavuushyödyt järjestelmästä saavuttaen.

Henkilöstöpalveluiden osalta palveluasiantuntijoiden osaamisen syventämiseen virkaehtosopimusten osalta tulisi panostaa, jotta parannetaan palveluasiantuntijoiden valmiuksia yleisten koko valtiota koskevien periaatteiden ohjeistamiseen asiakasvirastoille.

Yhteispalveluyksikkö on toiminut hyvin ja toiminnan jatkuminen samalla tasolla tulee turvata Hallinnon tietotekniikkakeskuksessa. Yhteispalveluyksikön kehittämistä tulee jatkaa osana Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintaa ja kehitystyötä tehdä yhteistyössä palvelua käyttävien viranomaisten kanssa.

6. Tilinpäätöskannanotto

Toiminnan tuloksellisuuden raportoinnista esitetyt tiedot ovat oikeita ja riittäviä. Hinnoittelun perustana olevan laskentatoimen perusratkaisut tuottavat oikeellista kustannustietoa.

Sisäasiainministeriö pitää palvelukeskuksen roolia palvelukeskusten yhdistämisessä merkittävänä ja yhdistämistyötä erinomaisesti hoidettuna. Yhteispalveluyksikön siirto osaksi Hallinnon tietotekniikkakeskusta sujui ongelmitta ja hyvässä yhteistyössä.

Sisäasiainministeriö pitää tärkeänä, että Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksessa kiinnitetään erityistä huomiota kustannustehokkuuteen tuotetuissa palveluissa, jotta asiakkaiden maksettavaksi tulevat palvelumaksut pysyvät kohtuullisella tasolla.

2.2 Hallinnonalan tietotekniikkakeskus

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintakertomus- ja tilinpäätöstietoja voidaan pitää riittävinä lukuun ottamatta talousarviosta annetun lain 21 §:n vaatimuksen mukaisten toiminnallista tehokkuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen esittämistä.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toiminta käynnistyi 1.3.2008 Poliisin tietohallintokeskuksen pohjalta sen tehtäväaluetta laajentaen. Hallinnon tietotekniikkakeskus on onnistunut toteuttamaan asiakasvirastojen sille siirtämän tietojärjestelmätuotannon ja asiakasvirastojen tilaamat tietojärjestelmien kehityshankkeet ilman huomattavia häiriöitä tai poikkeamia. Toiminnan vakiinnuttaminen palvelukeskuksena ja palvelutuotannon turvaaminen on ollut merkittävin vuoden 2009 tavoite. Tämän tavoitteen Hallinnon tietotekniikkakeskus saavutti hyvin.

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen ja sisäasiainministeriön välisessä vuoden 2009 tulossopimuksessa oli asetettu kattavat tulostavoitteet palvelukyvyille. Palveluiden määrittelemättömyydestä ja tuotteistamisen keskeneräisyydestä johtuen taloudellisuudelle ei ole tulossopimuksessa asetettu tavoitetta ja tuottavuudelle asetettu tulostavoite kattaa alle kolmanneksen Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toiminnasta. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen palvelukatalogi on täsmentynyt vasta vuonna 2010 ja tulostavoitteiden asettamiseen liittyvät puutteet ovat ainakin osittain korjattu vuoden 2010 tulossopimuksessa.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Uusi palkkausjärjestelmä on saatu sovittua ja se on otettu käyttöön 1.2.2010. Lisäksi viraston toimipisteverkoston kehitystyö on edennyt pääsääntöisesti suunnitellun mukaisesti. Ministeriö katsoo, että Hallinnon tietotekniikkakeskuksen kustannuslaskentaa, palveluiden tuotteistamista sekä resurssien ja osaamisen kohdentamista asiakkaiden tarpeiden mukaisesti tulee vielä kehittää. Palvelukuvaukset viivästyivät suunnitellusta, joten Hallinnon tietotekniikkakeskus ei kaikkien asiakkaidensa kanssa saanut solmittua palvelusopimuksia ennen sopimusvuoden alkua.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittämissyö

Hallinnon tietotekniikkakeskus on onnistunut toteuttamaan asiakasvirastojen sille siirtämän tietojärjestelmätuotannon ja asiakasvirastojen tilaamat tietojärjestelmien kehityshankkeet ilman huomattavia häiriöitä tai poikkeamia. Lisäksi viraston palveluverkoston kehitystyö on edennyt pääsääntöisesti suunnitellun mukaisesti.

5. Kehittämistarpeet

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintaa palvelukeskuksena tulee edelleen vakiinnuttaa. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen tulee edelleen kehittää kustannuslaskentaa, palveluiden tuotteistamista sekä resurssien ja osaamisen kohdentamista asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen tulee pyrkiä määrittämään täsmällisiä seurattavia suoritteita, joita voitaisiin käyttää taloudellisuuden ja tuottavuuden tunnuslukujen laskennassa.

Vuonna 2009 tehdyn asiakastutkimuksen mukaan Hallinnon tietotekniikkakeskuksen asiakkaat ovat sangen kriittisiä sen toimintaan. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen tulee panostaa asiakastyytyväisyyden parantamiseen sekä osaamisen ja ammattitaidon kehittämiseen koko henkilöstön osalta strategisten painopisteiden mukaisesti. Lisäksi viraston tulee jatkaa toimitilaverkoston kehittämistä sekä etähallintaa osana toiminnan tuottavuuden ja palveluiden laadun parantamista. Toiminnallinen ja tietotekninen arkkitehtuuri tulee olla ICT -palvelujen kehittämisen perustana.

6. Tilinpäätöskannanotto

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen palvelutuotanto on toiminut hyvin ilman merkittäviä häiriöitä ja poikkeamia.

Sisäasiainministeriö pitää tärkeänä, että Hallinnon tietotekniikkakeskuksen strategia vahvistetaan mahdollisimman pian ja että toiminnan ja palveluiden kehittämisen painopisteet asetetaan strategiassa. Palvelutuotanto painottuu turvallisuuskriittisten tietojärjestelmien ylläpitoon ja kehittämistoimien turvaamiseen sekä asiantuntijatukeen. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen tulee toteuttaa Turvallisuusverkkohankkeen hankesuunnitelman mukaiset palvelut projekteille asetettujen vaatimusten ja aikataulujen mukaisesti.

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen tulee kehittää talousseurantaansa siten, että vältetään vuoden 2009 tilinpäätöksen yhteydessä syntynyt tilanne, jossa selkeää kuvaa määrärahojen riittävydestä ei ollut. Viraston johdon vastuulla on varmistua siitä, että

viraston käytössä oleva määräraha tai muu rahoitus riittää viraston tekemien sitoumusten kattamiseen myös vuositasolla.

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen tulee asettaa riittävät resurssit palvelujen tuotteistamiseen, ja kustannuslaskennan kuntoon saattamiseen. Seuraavilla suunnittelukausilla kustannusrakenne ja palvelut tulee kuvata sekä hyväksyttää asiakasorganisaatioissa TTS -kauden ajaksi.

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen tulee erityisesti panostaa siihen, että se tuottaa palvelut kustannustehokkaasti ja että toiminnan tuottavuus kasvaa. Yhtenäiset ratkaisut sekä toiminnallinen ja tietotekninen arkkitehtuuri muodostavat perustan ICT-palveluiden kehittämiseksi.

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen tulee määrittää täsmällisiä seurattavia suoritteita, jotta virasto voi esittää toimintakertomuksessa valtion talousarviosta annetun lain 21 §:n vaatimat toiminnallista tehokkuutta koskevat oikeat ja riittävät tiedot. Toiminnallista tehokkuutta koskevien kattavien tavoitteiden määrittely tulee ottaa osaksi tulossopimusprosessia.

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen tulee raportoida tilinpäätöskannanotossa esitettyihin asioihin liittyvistä toimenpiteistä sisäasiainministeriölle 31.8.2010 mennessä.

3 Maahanmuuttovirasto ja vastaanottokeskukset

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Viraston voidaan katsoa antaneen oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, viraston tuotoista ja kuluista, taloudellisesta asemasta ja toiminnallisesta tuloksellisuudesta. Toimintakertomus on selkeä.

Talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu huomioiden kuitenkin tilinpäätöskannanoton sisältämät huomautukset. Kirjanpidossa on muutamia kirjauksia, joita ei ole kirjattu suoriteperusteen mukaisesti. Nämä suoriteperiaatteesta poikkeavat kirjatukset eivät anna oikeata kuvaa viraston tilivuoden rahankäytöstä ja kustannusrakenteesta. Nämä vaikuttavat myös vuotuisen toiminnan tuloksellisuutta kuvaavien tunnuslukujen tuloksiin.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuden osalta todetaan, että koska maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa ei ole huomioitu kaikkia kustannuksia, ei maksullisesta toiminnasta esitettyjä tietoja voida VTV:n mukaan pitää oikeina ja riittävinä. Muilta osin toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyjä tietoja voidaan pitää oikeina ja riittävinä.

Maahanmuuttoviraston tuleekin käydä läpi maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmien perustana oleva laskentatoimi niin, että maksullisen toiminnalle pystytään kohdistamaan vain ne kustannukset, jotka todella ovat maksullisesta toiminnasta aiheutuvia. Kustannusvastaavuuslaskelmaa laadittaessa talousarviokirjanpitoon perustuva jaottelu ei ole riittävä maksullisen toiminnan kustannusten oikeelliseksi kohdentamiseksi, vaan kohdentamisen tulisi perustua aiheuttamisperiaatteeseen.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Tulossopimuksessa asetetut tavoitteet saavutettiin osittain, mm. toiminnan tuottavuuden kehittyminen oli myönteistä. Tulossopimuksessa toiminnan tuottavuudelle asetettiin tavoitteeksi, että päätösten määrä henkilötyövuotta kohti on vähintään 179. Päätöksiä tehtiin henkilötyövuotta kohden 183, joten tavoite toteutui kiitettävästi ylittäen asetetun tavoitteen. Tarkastushavainnoissa on kuitenkin kiinnitetty huomiota, että kyseessä on keskiarvotieto, joka ei huomioi eri päätöslajien vaatimaa eripituista työaikaa.

Tulossopimuksessa oli asetettu toiminnan taloudellisuudelle tavoitteeksi, että virastossa tehtyjen päätösten keskimääräinen hinta (kustannukset €/päätos) on korkeintaan 309 euroa. Tavoitetta ei saavutettu, sillä vuoden 2009 toteutuma oli 418 euroa, joten vuoden aikana toiminnan taloudellisuus heikkeni. (Vuonna 2008 kustannukset €/päätos oli 301 euroa.) Tarkastushavaintojen mukaan keskiarvohinnan asettaminen tavoitteeksi ei ota huomioon eri päätöstyyppien vaatimaa käsittelyaikaa. Täten keskimääräistä tavoitehintaa ei voida pitää riittävänä taloudellisuustavoitteena, vaan tavoitteeksi pitäisi asettaa tavoitehinnat tärkeimmille päätöstyypeille.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuden tavoitteena oli 70 %. Tavoitetta ei saavutettu, sillä kustannusvastaavuus jäi 48 %:iin. Tarkastushavaintojen mukaan todellinen kustannusvastaavuus oli tätäkin alhaisempi (41 %), kun huomioidaan muidenkin kuin toimintamenomomentin määrärahat. Maksullisen toiminnan osuus viraston kokonaistyöajasta putosi vuoden aikana edellisen vuoden 33 %:sta 25 %:iin maksullisten hakemusten vähentyessä maksuttomien hakemusten määrän lisääntyessä (mm. turvapaikka-asiat).

Maahanmuuttovirastossa tuli vireille vuonna 2009 edelliseen vuoteen verrattuna n. 10 % vähemmän asioita. Ratkaisuja tehtiin 16 % enemmän kuin vuonna 2008.

Tulossopimuksessa oli asetettu tavoitteeksi, että virastossa ratkaistujen asioiden määrä on 98 % vireille tulleista asioista. Virastossa tehtyjen päätösten määrä oli 106 % vireille tulleiden asioiden määrästä vuonna 2009, joten asetettu tavoite ylitettiin.

Laadunhallinnalle oli asetettu tavoitteeksi, että viraston päätöksistä muutoksenhakutuomioistuimille tehtyjen valitusten hyväksyminen viraston laintulkintatäi menettelyvirheen perusteella on alle 5 % valitusten kokonaismäärästä. Tavoite saavutettiin selkeästi, toteutuma oli 0,97 %.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Maahanmuuttovirasto ei ole ryhtynyt riittävän voimakkaisiin ja vaikuttaviin toimenpiteisiin kaikkien vuonna 2009 kannanotossa esitettyjen havaintojen osalta. Tällaisia havaintoja ovat mm:

- *”Maahanmuuttoviraston tuleekin kiinnittää erityistä huomiota kustannusvastaavuuden kehittymiseen jatkossa. Maahanmuutto-osaston ja Maahanmuuttoviraston tulee yhdessä seurata aktiivisesti viraston maksutulojen kehitystä ja tehdä tarvittaessa ehdotus talousarvion muuttamiseksi sekä jatkaa ja edelleen tehostaa toimenpiteitä lupa- ja muiden prosessien kehittämiseksi ja tehostamiseksi niin, että kustannusvastaavuuden osalta myönteinen tilanne jatkuu myös tulevaisuudessa.”*

- ”Viraston tulee ottaa huomioon erityyppisten päätösten vaatima eripituinen työaika, jotta tuottavuus- ja taloudellisuuslaskelmat sekä kustannusvastaavuuslaskelmat olisivat oikeita.”
- ”Maahanmuuttoviraston on omalta osaltaan huolehdittava, että UMA -järjestelmä otetaan hallitusti käyttöön mahdollisimman aikaisessa vaiheessa vuoden 2009 aikana.”

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittämistyö

Vuoden aikana valmisteltiin turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminnan käytännön ohjauksen siirto ministeriöstä ja TE -keskuksista virastolle. Siirto toteutui vuoden 2010 alusta.

Asiakaspalvelun kehittämistä on edelleen jatkettu. Viraston asiakaspalveluperiaatteet, tähän liittyvä ”Kuinka voin palvella –käsikirja” sekä palvelun yhdenmukaisuutta varmistava sähköinen palvelukäsikirja Pave valmistuivat vuoden aikana. Pavella varmistetaan myös yhteispalvelun laatua.

5. Kehittämistarpeet

Välttämättömät kehittämistarpeet on todettu tilinpäätöskannanotossa.

6. Tilinpäätöskannanotto

Viraston toiminnan ja talouden suunnittelussa sekä seurannassa oli vuonna 2009 puutteita, jotka johtivat siihen, että jo vuoden 2010 alussa, tehdyistä määrärahalisäyksistä huolimatta, Maahanmuuttoviraston toimintamääräraha olisi ylittynyt. Tilanne tuli täytenä yllätyksenä ministeriölle ja myös Maahanmuuttovirastolle itselleen. Ministeriö kiinnittää huomiota tilanteen vakavuuteen. Viraston johdon tulee vastata toiminnan ja talouden suunnittelusta sekä seurata menoja siten, ettei määräraha ylitä. Valtion talousarvio vastaa normihierarkiselta tasoltaan lakia ja lisäksi valtion talousarviosta annetussa laissa (433/1988) on säädetty, ettei siirtomäärärahaa saa ylittää. Säännökseen ei ole poikkeuksia. Talousarviolain mukaan johto on myös velvollinen järjestämään asianmukaisen talousarvion valvonnan. Tilanne on nyt saatu hallintaan. Sisäasiainministeriö kuitenkin katsoo, että Maahanmuuttoviraston tulee uudistaa taloussuunnittelun ja -seurannan järjestäminen sekä yhdessä maahanmuutto-osaston kanssa kehittää seurantaa nopeasti siten, että viraston käytettävissä olevan määrärahan riittävyys ja tasossa tapahtuviin muutoksiin kyetään vastaamaan ennakoivasti.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on antanut Maahanmuuttovirastolle huomautuksen siitä, että perheen yhdistämishakemuksen käsittely oli vienyt siellä lähes kaksi vuotta ja neljä kuukautta. Ulkomaalaislain mukaan näiden hakemusten käsittely saa kestää

korkeintaan yhdeksän kuukautta. Käsittelyaika ylitti siis huomattavasti sallitun ja oli lainvastainen. Maahanmuuttoviraston tulee viivytyksettä organisoida perheen yhdistämisasioiden käsittely niin, että ne voidaan käsitellä ilman aiheutonta viivytystä.

Vuonna 2009 kansalaisuushakemusten käsittelyssä jäätiin tavoitteista ns. selvien hakemusten kohdalla. Niissä tavoitteeksi oli asetettu 300 vrk, mutta toteuma oli 380 vrk. Jatkossa kansalaisuuslain siirtymäsäännöksen poistuttua kansalaisuusilmoitusten käsittelystä vapautuvien resurssien tulee näkyä kansalaisuushakemusten käsittelyaikojen huomattavana lyhentymisenä.

Maahanmuuttoviraston tulee aktiivisesti toimia sisäasiainministeriön asettamien strategisten linjausten toimeenpanemiseksi ja edelleen kehittää omaa toimintaansa tukemaan näiden linjausten toimeenpanoa.

Maahanmuuttoviraston on kaikin tavoin pyrittävä turvaamaan se, että UMA -järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2010 aikana. Myös järjestelmän kehittämistä on jatkettava, jotta muun muassa sähköisen asioinnin mahdollisuudet voidaan hyödyntää ja ottaa käyttöön. UMA -järjestelmä on viivästynyt jo lähes kahdella vuodella suunnitellusta. Ministeriö katsoo, että Maahanmuuttoviraston johdon tulee aiempaa vahvemmin johtaa hanketta, vauhdittaa sitä ja osallistua UMA:n toteuttamisen edistämiseen, jotta tuottavuuden kannalta merkittävä hanke saadaan toteutettua kuluvan vuoden aikana.

Maahanmuuttovirasto hyödynsi tehokkaasti kasvaneisiin turvapaikanhakijamääriin saatuja turvapaikkapäätöksenteon lisäresursseja. Turvapaikkapäätösten määrä kasvoi yli 4000 päätökseen edellisen vuoden n. 2000 päätöksestä.

Ministeriö pitää myönteisenä asiakaspalvelun kehittämistyötä (ml. uusien asiakaspalvelupuhelinnumeroiden käyttöönotto), jota virastossa on tehty. Kehittämistä on edelleen tarve jatkaa asiakaspalveluperiaatteiden lujittamisella osana viraston palvelukulttuuria.

Maahanmuuttoviraston on tarpeen seurata, että nykyiset puhelinpalvelun vastausajat ovat riittävät, jotta asiakkaat saavat tarvitsemansa neuvonnan ja tiedot asiansa käsittelystä ja vireille saattamisesta. Tarkastelu viraston tavoitettavuudesta on syytä tehdä myös huomioiden se, että virasto on rajoittanut sähköpostitse annettavaa neuvontaa vuoden 2010 toukokuun alusta.

Ministeriö pitää aiheellisena säännöllisten asiakastyytyväisyysmittausten käyttöönottoa viraston palvelukyvyn ja laadun arvioimiseksi ja jatkokehittämiseksi.

Maahanmuutto-osaston ja Maahanmuuttoviraston tulee yhdessä seurata aktiivisesti viraston maksutulojen kehitystä ja tehostaa toimenpiteitä lupa- ja muiden prosessien

kehittämiseksi ja tehostamiseksi niin, että kustannusvastaavuuden osalta tilanne korjautuu vuoden 2010 kuluessa.

Turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminta

Maahanmuuttovirasto on hoitanut hyvin uuden turvapaikanhakijahenkilöstön rekrytoinnin ja kouluttamisen viraston tehtäviin. Käsittelyn tehostuminen on toteutunut hyvin. Ministeriö katsookin, että Maahanmuuttovirasto toteutti osaltaan tehokkaasti turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminnan käytännön ohjauksen siirron ministeriöstä ja TE -keskuksista virastolle. Siirto toteutui vuoden 2010 alusta.

Turvapaikanhakijamäärän kasvuun pystyttiin vuoden aikana vastaamaan lisäämällä majoituskapasiteettia vastaamaan majoitustarvetta. Vastaanotto toiminnan ja hakemuskäsittelyn yhteys kehittyi vuoden aikana, ja näin päätöksentekoprosessi ja vastaanoton järjestäminen tukevat tehokasta päätöksentekoa ja prosessin läpivirtaavuutta.

Vastaanotto keskuksen siirtyminen Maahanmuuttoviraston ohjaukseen vaatii viraston panostamista vastaanotto keskuksen ohjauksen tehostamiseen ja myös talousseurannan resursointia. On tärkeää, että Maahanmuuttovirastossa vakiinnutetaan turvapaikanhakijoiden vastaanotto keskuksen ohjaustoiminta ja kehitetään edelleen suunnittelu- ja seurantajärjestelmiä.

Tavoitteena on edelleen kehittää yhtenäisempää ohjausjärjestelmää vastaanotto keskuksille.

Maahanmuuttoviraston tulee kehittää vastaanotto järjestelmän toimivuutta vastaamaan paremmin muutoksiin turvapaikanhakijamäärissä sekä kehittää myös vastaanotto toiminnan kustannustehokkuutta.

Vastaanotto toimintaan liittyvänä tekijänä on oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin siirtyminen vastaanotto keskuksista. Kuntien halukkuus vastaanottaa pakolaisia ja luvansaaneita turvapaikanhakijoita on huomattavasti vähentynyt. Tavoitteena on tästä huolimatta vastata kuntapaikkatarpeisiin. Kuntiin sijoittamisesta vastaavat alueellisesti ELY -keskukset. Maahanmuuttovirasto tukee tätä tehtävää tekemällä yhteistyötä ELY -keskusten kanssa muun muassa välittämällä tietoa kuntapaikkojen tarpeesta. Mahdollisuuksien mukaan vastaanotto keskukset ohjeistavat luvansaaneiden turvapaikanhakijoiden itsenäisessä kuntaan muutossa.

Maahanmuuttoviraston tulee raportoida tässä tilinpäätöskannanotossa esitettyjen havaintojen parantamiseksi tehdyistä toimenpiteistä sisäasiainministeriölle kaksi kertaa vuodessa (31.8. ja 31.12.).

4 Poliisitoimi

4.1 Keskusrikospoliisi

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Keskusrikospoliisin toimintakertomuksen tiedot ovat oikeita, riittäviä ja selkeitä.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Keskusrikospoliisin toiminta oli vuonna 2009 sovittujen tavoitteiden mukaista. Tulossopimuksessa mainitut tavoitteet saavutettiin pääosin.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Vuoden 2008 kannanoton valmistelussa otettiin esille tulosmittarien kehittäminen kuvaamaan toimintaa, sillä määrälliset mittarit eivät välttämättä kuvaa KRP:n yksiköiden toimintaa, vaan voivat kuvata myös ilmoitusaktiivisuutta eri rikosten osalta. Enemmän huomiota pyydettiin kiinnittämään talousrikosten osalta tulostavoitteiden saavuttamiseen.

Vuoden 2009 toimintakertomuksen mukaan Keskusrikospoliisi on kiinnittänyt huomiota korkeisiin selvitysprosentteihin henkeen ja terveyteen kohdistuneissa rikoksissa (184,2 %) sekä törkeissä huumausainerikoksissa (194 %). Keskusrikospoliisin mukaan korkeita selvitysprosentteja selittää osittain poliisin tulostietojärjestelmän kalenterivuotisuus, jossa edellisiltä vuosilta kirjattujen rikosten selvittäminen nostaa kalenterivuoden selvitysprosenttia. Lisäksi selittävänä tekijänä on todettu muun muassa juttujen pilkkominen useampiin pöytäkirjoihin, jotta ne olisivat syyteharkinnan ja tuomioistuinkäsittelyn näkökulmasta käsiteltävissä tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittäminen

Keskusrikospoliisissa on kehitetty rikostiedustelua, analyysitoimintoa, tietojärjestelmiä ja viranomaisyhteistyötä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Keskusrikospoliisi on kehittänyt asiantuntijapalveluja ja kehittämistoimintoja, joiden vaikutus ilmenee pitkällä aikavälillä rikostorjunnan tehokkuuden parantumisena ja tuottavuuden kasvuna koko poliisihallinnossa. Keskusrikospoliisi on kyennyt tuottamaan asiantuntijapalveluja kysyntää vastaavasti ja kustannustehokkaasti, vaikka

palvelujen kysyntä on kasvanut pitkäaikaisesti useimpien asiantuntijatehtävien osalta. Tuottavuutta on parannettu investoimalla tietotekniikkaan ja automaatioon sekä toimintaprosesseja kehittämällä.

5. Kehittämistarpeet

Kehittämistarpeet on mainittu varsinaisessa tilinpäätöskannanotossa.

6. Tilinpäätöskannanotto

Keskusrikospoliisi on saavuttanut hyvin vuoden 2009 tulossopimuksessa asetetut tavoitteet.

Keskusrikospoliisi on uudistanut organisaationsa hyvin toimivaksi ja kehittänyt määrätietoisesti toimintaprosesseja ja toiminnan laatua. Ministeriö pitää myönteisenä sitä, että poliisin ylijohdon ja keskusrikospoliisin yhteistyössä tekemä tulosanalyysi on luo hyvän pohjan jatkokehittämiselle.

Poliisihallituksen tulee selvittää ja kehittää yhteistyössä Keskusrikospoliisin kanssa rikosten selvitysprosentin kirjaamiskäytäntöä niin, että tulossopimusvuodelle asetetun selvitystasotavoitteen toteutumista voidaan arvioida luotettavasti ja vertailukelpoisesti. Rikostorjunnan tuloksellisuuden kuvaamisen kehittämiseksi edellytetään takaisin saatua rikoshyötyä koskevan tunnusluvun laajentamista koskemaan talousrikosten lisäksi muitakin rikoksia.

4.2 Liikkuva poliisi

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Liikkuvan poliisin toimintakertomuksen tiedot ovat oikeita, riittäviä ja selkeitä.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Liikkuvan poliisin toiminta oli vuonna 2009 sovittujen tavoitteiden mukaista. Tulossopimuksessa mainitut tavoitteet saavutettiin pääosin.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Vuoden 2008 kannanotossaan ministeriö piti tärkeänä, että Liikkuva poliisi on aktiivisesti mukana alueellisessa turvallisuusyhteistyössä tuomalla oman erityisosaamisensa ennalta estävään toimintaan. Tätä työtä tulee edelleen jatkaa.

Lisäksi vuoden 2008 kannanotossa todettiin, että maksullisessa toiminnassa viraston tulee huolehtia ajokoulutustoiminnan täydellisestä kustannusvastaavuudesta. Vuonna 2009 kustannusvastaavuutta ei saavutettu.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittäminen

Liikennevalvonnan työpanosta on kohdistettu suunnitelmien mukaisesti ja käynnistetty systemaattinen liikenneturvallisuustilanteen analysointi. Lisäksi Liikkuva poliisi on edistänyt kansainvälistä liikenneturvallisuusyhteistyötä.

5. Kehittämistarpeet

Liikkuvan poliisin tulee entistä enemmän kiinnittää huomiota maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuteen erityisesti ajokoulutuksen osalta tavoitteena täydellinen kustannusvastaavuus vuodesta 2010 alkaen.

6. Tilinpäätöskannanotto

Liikkuva poliisi saavutti hyvin vuoden 2009 tulossopimuksessa asetetut toiminnalliset tulostavoitteet. Ministeriö pitää myönteisenä, että Liikkuva poliisi on osallistunut tavoitteen mukaisesti liikennevalvontaan ja rikostorjuntahankkeisiin ja niihin liittyneisiin valvontaiskuihin sekä välittänyt rikoshavaintoja poliisin muille yksiköille.

Ministeriö pitää tärkeänä, että Liikkuva poliisi on aktiivisesti mukana alueellisessa turvallisuusyhteistyössä tuomalla oman erityisosaamisensa ennalta estävään toimintaan.

Poliisihallituksen tulee huolehtia siitä, että Liikkuvan poliisin ja paikallispoliisin yhteistyö yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidossa on määritelty tulossopimustasolla. Liikkuva poliisi osallistuu jatkossakin hälytystehtävien hoitamiseen.

Liikennevalvonnan tuloksellisuuden ja liikenneturvallisuuden edistämiseksi tulee huolehtia siitä, että uutta teknologiaa käytetään tehokkaasti.

4.3 Suojelupoliisi

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Toiminnallisesta tehokkuudesta sekä tuotoksesta ja laadunhallinnasta esitettyjä tietoja voidaan pitää oikeina ja riittävinä. Toiminnallista tehokkuutta koskevat tiedot on esitetty kustannus- ja henkilötöyvuositiedot kolmelta vuodelta tulosalueittain eriteltynä sekä maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuustiedot. Tuotoksesta ja laadunhallinnasta on esitetty muun ohella suoritettuja ja kyselyiden tuloksia sekä lausuntojen ja kanteluiden käsittelyaikoja.

Suojelupoliisin toimintakertomus on esitystavaltaan selkeä. Ministeriön ja viraston välisessä tulossopimuksessa sovitut toiminnalliset tavoitteet on esitetty toimintakertomuksessa selkeästi, johdonmukaisesti ja analyttisesti, niin numeerisesti kuin sanallisesti. Tavoitteet ja niiden toteutuminen on esitetty poliisin pääprosesseittain.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Suojelupoliisin voimavarat keskitetään uuden strategian mukaisesti terrorismin ja laittoman tiedustelun torjunnan ydintehtäviin. Suojelupoliisin rooli turvallisuustiedustelun asiantuntijana on myös vahvistumassa. Vuoden 2009 turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa suojelupoliisi määriteltiin terrorismintorjunnan vastuuviranomaiseksi ja tähän linjaukseen perustuen suojelupoliisi valmisti esityksen pysyvän yhdyshenkilöjärjestelmän rakentamisesta terrorismin ja laittoman maahanmuuton torjuntaa varten. Vuonna 2009 suojelupoliisi otti vastaan uuden turvallisuusviranomaistehtävän, yhteisöturvallisuus-selvitysmenettelyn, joka perustuu kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annettuun lakiin (2.6.2004/588).

Suojelupoliisin toiminnan vaikuttavuuden arvioinnissa on viimeisen viiden vuoden aikana käytetty omaa toiminnallista mittaria, jossa on 34 muuttujaa. Vuonna 2009 toiminnallisen mittarin indeksiluku oli 107,09 (2005=100). Vuoteen 2008 verrattuna indeksiluku laski 1,1 prosenttiyksikköä, mikä johtui vuodelle 2009 ajoittuneen hallinnollisen rakenneuudistuksen sekä panostuksesta strategiatyöhön.

Toiminnallisen tuloksellisuuden osalta turvallisuusselvitysmenettely on vakiintunut toiminto suojelupoliisin valvonnan avainprosessissa. Vuonna 2009 tehtiin perusmuotoisina annettuja turvallisuusselvityksiä 11 103 (tavoite 9000). Vuonna 2007 turvallisuusselvityksiä tehtiin 8325 ja vuonna 2008 vastaavasti 9958. Laajoja turvallisuusselvityksiä oli 37 vuonna 2009.

Rikostorjunnan avainprosessin osalta Suojelupoliisin toiminnan painopiste on säilynyt samana eli terrorismin torjunnassa, vastavakoilun ja valtion sisäisen turvallisuuden uhkien torjunnassa. Näiden tehtävien lisäksi suojelupoliisi on osallistunut sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanoon erityisesti tietoyhteiskunnan uhkien, kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden ja laittoman maahantulon sekä proliferaation torjuntaan yhdessä muun poliisin, erityisesti keskusrikospoliisiin kanssa. Terroritekoja Suomessa tai suomalaisia kohteita vastaan ulkomailla ei ole tapahtunut, Kansalaiskyselyn perusteella Suojelupoliisin katsotaan onnistuneen toiminnassaan erittäin hyvin. Maamme osallistuminen kansainvälisiin rauhanturva- ja kriisinhallintaoperaatioihin on kuitenkin nostanut yleistä uhkaa terroritekojen suhteen. Suojelupoliisin kansainvälinen operatiivinen tiedonvaihto on lisääntynyt ja kansainvälinen yhteistyö on laajentumassa ja syventymässä.

Suojelupoliisin antamien lupapalvelujen tuloksellisuus on pysynyt hyvällä tasolla. Oleskelu- ja työlupa-asioiden määrä on lisääntynyt viime vuosina. Lausuntojen toimitusaika oli tavoitteiden mukaista, kansalaisuusasioissa alle kolme kuukautta, oleskelu- ja työlupahakemuksissa alle yhden kuukauden sekä viisumihakemuksissa alle viisi työpäivää. Viisumihakemuksia oli 9771 vuonna 2009. Hallinto-oikeuksien mukaan suojelupoliisin lausunnot ulkomaalaisasioissa ovat olleet perusteltuja ja Maahanmuuttoviraston päätöksiin perustuneet valitukset eivät näiltä osin ole menestyneet oikeuskäsittelyissä.

Laillisuusvalvonnalle asetetut tulostavoitteet ovat toteutuneet, eikä tietosuojavaltuutetulla ole ollut huomauttamista tekemiensä tarkastusten perusteella. Suojelupoliisin kenttätöimintään kohdistuneessa laillisuusvalvontakatselmuksessa ei myöskään ilmennyt huomautettavaa.

Suojelupoliisin toiminnan kokonaiskustannukset olivat 16,830 miljoonaa euroa vuonna 2009, kun vastaava luku vuonna 2008 oli 16,183 miljoonaa euroa. Rikostorjunnassa vastavakoilun laskennallinen kustannusosuus oli 50 %, terrorismin torjunta 39 % ja sisäisen turvallisuuden uhkien torjunta 11 %. Terrorismin torjunnan suhteellinen osuus on hieman laskenut ja vastavakoilun kustannusosuus jonkin verran noussut. Työaika jakaantui vuonna 2009 suhteessa laskettuihin kustannuksiin seuraavasti: vastavakoilu 41 %, terrorismin torjunta 31 %, sisäinen turvallisuus 9 %, turvavartiointi 7 %, ennalta estävä turvallisuustyö 12 %. Työajan käytössä muutokset vuoteen 2008 verrattuina eivät olleet merkittäviä. Myöskään henkilöstömäärissä, rakenteessa ja henkilöstökuluissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuonna 2009.

Vuonna 2009 suojelupoliisin maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 100,98 % ja yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus 123 %.

Tulossopimuksessa mainitut tavoitteet on pääosin saavutettu.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Vuoden 2008 kannanotossa ministeriö piti tärkeänä, että suojelupoliisi yhteistyössä poliisin ylijohdon kanssa jatkaa viraston tuloksellisuusmittareiden kehittämistä erityisesti tuottavuuden ja taloudellisuuden osalta. Myös toiminnan analyysia voidaan edelleen kehittää informatiivisempaan suuntaan.

Valtion tarkastusviraston raportin mukaan suojelupoliisin raportoima toiminnallinen mittari, joka sisältää 34 keskenään huomattavan erilaista muuttujaa, antaa kuvaa tuloksellisuuden muutoksesta, mutta sen kehittelyä olisi syytä jatkaa.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittäminen

Yhteisöturvallisuusselvitysmenettely käynnistyi onnistuneesti vuonna 2009.

Laajamittainen strategiatyöprosessi toteutettiin vuonna 2009.

Laittoman tiedustelutoiminnan torjuminen toteutui hyvin vuonna 2009.

6. Tilinpäätöskannanotto

Suojelupoliisin toiminta on ollut sille asetettujen tulostavoitteiden mukaista.

Viraston tuloksellisuusmittareiden kehittämistyötä on syytä edelleen jatkaa.

Kansalaisten luottamus suojelupoliisiin on tehdyn selvityksen mukaan pysynyt hyvänä.

4.4 Helsingin kihlakunnan poliisilaitos

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Toiminnallisesta tehokkuudesta, sekä tuotoksesta ja laadunhallinnasta esitettyjä tietoja voidaan pitää olennaisilta osin oikeina ja riittävinä ja Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen toimintakertomus on esitystavaltaan selkeä.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen toiminta oli vuonna 2009 sovittujen tavoitteiden mukaista. Tulossopimuksessa mainitut tavoitteet pääosin saavutettiin.

Toiminnassa on kiinnitetty erityistä huomioita ennalta estävän toiminnan ja näkyvän valvonnan tehostamiseen. Lähipoliisitoimintaa ja kaupunkiyhteistyötä on tehostettu edelleen sekä perinteisen viranomaisyhteistyön että kansalaisten ja yhteisöjen kanssa tehtävän yhteistyön muodossa.

Tavoitteiden mukainen toiminta on edellyttänyt huomion kiinnittämistä ennalta estävyyteen, pitkäjänteisyyteen, suunnitelmallisuuteen sekä viranomaisyhteistyöhön.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Vuoden 2008 tilinpäätöskannanotossa oli esillä työajan kirjaamisen laadulliseen ja määrälliseen oikeellisuuteen liittyvän tarkastelun raportointi. Helsingin poliisilaitoksen toimintakertomuksessa 2009 ei vielä ole täysin kattavasti työajanseurantaan liittyviä selvityksiä ja analyysyjä. Asian korjaaminen vaatii edelleen lisätoimenpiteitä. Osaltaan tätä kuitenkin selittää ELS -järjestelmän käyttöönotto.

Poliisin tulostietojärjestelmän mukaan hälytystehtävien määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna merkittävästi. Hälytystehtävien määrän väheneminen selittyy pääasiassa sillä, että Helsingissä siirryttiin helmikuun aikana Päike -järjestelmästä ELS -järjestelmään. ELS – järjestelmään syötetyt tiedot poikkeavat Päike – järjestelmän tiedoista, jonka johdosta noin 40 000 hälytystehtävää jäi kirjautumatta poliisin tulostietojärjestelmään. ELS – järjestelmän käyttöönotto on aiheuttanut myös muutoksia työaikojen ja kustannusten jakautumiseen valvonnan ja hälytystoiminnan prosesseille ja vaikuttanut myös muiden tunnuslukujen, esimerkiksi A- ja AB-toimintavalmiusaikojen, laskentaan.

Toiminnallisen tehokkuuteen liittyviä tunnuslukuja on poliisilaitoksen toimintakertomuksessa 2009 analysoitu.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittämistyö

Helsingin poliisilaitoksen organisaation ja toiminnan kehittäminen siten, että uuden organisaation mukainen toiminta on ollut mahdollista aloittaa vuoden 2010 alussa.

Toimintaprosessien kehittämistoimien yhtenä tavoitteena on ollut myös vähentää tuki- ja hallintotehtävissä toimivan henkilöstön määrää ja siirtää työpanosta varsinaiseen poliisitoimintaan ja sitä tukeviin tehtäviin. Samalla on pyritty toteuttamaan hallinnon tuottavuusvähennystavoitteet sekä poliisiin ylijohdon asettamat henkilöstömäärätavoitteet. Hallintotehtävien uudelleen organisointi jatkuu edelleen.

Kansalaisten näkökulmasta poliisilaitoksen onnistuminen rikostorjunnan eri sektoreilla on parantunut hieman edellisten vuosien tasosta sekä selvitettyjen kaikkien rikosten määrä oli selvästi yli tavoitteen ja takaisin saadun rikoshyödyn osaltakin vuoden 2009 tavoite saavutettiin.

5. Kehittämistarpeet

Kehittämistarpeet on todettu tilinpäätöskannanotossa.

6. Tilinpäätöskannanotto

Helsingin poliisilaitoksen vuosi 2009 oli eri seurantatietojen ja toimintaa kuvaavien tunnuslukujen perusteella hyvä. Vuodelle 2009 asetetut palvelutavoitteet on pääosin saavutettu ja poliisilaitos on toiminnassaan ottanut huomioon toimintaympäristössä ja palvelujen kysynnässä tapahtuvat muutokset.

Ministeriö pitää tärkeänä, että Helsingin poliisilaitoksen tiedusteluperusteista johtamismallia edelleen kehitetään. Perustehtävien lisäksi poliisilaitoksella on valtakunnallisia ja alueellisia poliisitehtäviä ja vastuita, jonka takia poliisitoiminnan suunnittelu ja kohdentaminen on tarkoin koordinoitua ja tuloksellista. Rikostorjunnan tuloksellisuuden kuvaamisen kehittämiseksi edellytetään takaisin saatua rikoshyötyä koskevan tunnusluvun laajentamista koskemaan talousrikosten lisäksi muitakin rikoksia.

Työajanseurannan ja muiden toiminnallisen tehokkuuden, tuotoksen ja laadunhallinnan tunnuslukujen seurannan ja analysoinnin kehittämistä tulee jatkaa ja varmistaa niiden käyttökelpoisuus poliisilaitoksen kokonaistilanteen seurannassa.

Poliisilaitoksen kustannusten nousun, varsinkin henkilöstökustannusten kehittymisen osalta täytyy olla jatkuvan seurannan ja analyysin kohteena.

4.5 Poliisiammattikorkeakoulu

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Poliisiammattikorkeakoulun laatimassa toimintakertomuksessa ja muussa aineistossa esitetyt toiminnallista tuloksellisuutta sekä tuotoksia ja laadunhallintaa kuvaavat tiedot ovat oikeita ja riittäviä.

Poliisiammattikorkeakoulun laatima toimintakertomus on esitystavaltaan selkeä ja johdonmukainen.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Tulossopimuksen mukaiset tulostavoitteet pääosin saavutettiin. Osan tulostavoitteistaan Poliisiammattikorkeakoulu saavutti erinomaisesti tai hyvin (esim. peruskoulutukseen rekrytointi ja opiskelijapalaute) ja toisaalta esim. toiminnan tuottavuuteen ja taloudellisuuteen liittyviä tavoitteita ei kaikilta osin saavutettu.

Vuoden 2009 kokonaistuloksellisuutta heikensi perustutkintokoulutuksen aloittaneiden määrän pienuus vuosina 2007 - 2008, koska toteutuneiden koulutettavapäivien määrä on ratkaiseva mittari laskettaessa tuottavuuden ja taloudellisuuden tunnuslukuja.

Koulutukseen hakeutumiseen alalle ja sitä kautta koulutettavapäivien toteumaan vaikuttavat muun muassa yleinen työllisyystilanne ja valmistuvien poliisien työllistyminen. Edellä mainittuihin seikkoihin Poliisiammattikorkeakoululla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta vaikuttaa.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Poliisiammattikorkeakoulu on ottanut toiminnassaan huomioon vuoden 2008 tilinpäätöskannantotossa esitetyt havainnot tarpeellisilta osiltaan. Osa vuoden 2008 tilinpäätöskannanotossa esitetyistä havainnoista perustui virheelliseen informaatioon, joten näiltä osin toimenpiteisiin ei ole ollut tarvetta ryhtyä.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittämistyö

Poliisiammattikorkeakoulun toiminnan kehittämisprosessi kokonaisuudessaan.

CAF - evaluointiprosessi vuonna 2008 - 2009 ja sen tulosten hyödyntäminen poliisiammattikorkeakoulun kehittämisprosessin osana.

Poliisiammattikorkeakoulu ja sen edustajat ovat antaneet vuonna 2009 merkittävän panoksen hallinnonalan tutkimusyhteistyöhön liittyvien yhteishankkeiden toteutukseen.

5. Kehittämistarpeet

Poliisihallituksen tulee valmistella poliisin pitkän aikavälin tutkimuspoliittinen ohjelma/tutkimusstrategia ja tässä työssä Poliisiammattikorkeakoululla on keskeinen asema. Valmistelutyössä tulee ottaa huomioon poliisitoimessa asettavien linjausten ohella kansallisen turvallisuustutkimuksen strategia, sisäasiainministeriön tutkimusstrategia (valmistuu syksyllä 2010) ja VN -tasolla sektoritutkimuksen neuvottelukunnassa ja sen alaisessa turvallisuustutkimuksen jaostossa tehtävä työ.

Muilta osin kehittämistarpeet on todettu tilinpäätöskannanotossa.

6. Tilinpäätöskannanotto

Vuosi 2009 oli nykymuotoisen Poliisiammattikorkeakoulun toinen toimintavuosi ja sen voidaan katsoa pääsääntöisesti saavuttaneen vuodelle 2009 tulossopimuksessa sille asetetut tavoitteet. Poliisiammattikorkeakoulun toiminta oppilaitosten yhdistymisen jälkeen on myönteisellä tavalla vakiintunut ja se on saavuttanut organisaationa sen tason, joka oli yhdistymisen tavoitteena.

Vaikuttavuuden, toiminnallisen tehokkuuden ja tuloksellisuuden sekä tuotosten ja laadunhallinnan raportointi on toteutettu kattavasti.

Poliisiammattikorkeakoulun tutkimusohjelma vuosille 2009 - 2011 on hyvin valmisteltu ja siinä määritellyt tutkimus- ja kehittämishankkeet tukevat osaltaan sisäasiainministeriön ylimmän johdon päätöksentekoa.

Ministeriö pitää tärkeänä, että Poliisiammattikorkeakoulu jatkaa oman toimintansa kehittämisprosessia, jonka tavoitteena on parantaa toiminnan laatua ja tehokkuutta ja näin omalta osaltaan kehittää poliisitoimintaa ja sisäistä turvallisuutta.

Kiinteiden kustannusten (mm. henkilöstö- ja kiinteistö-kustannukset) nousun johdosta Poliisiammattikorkeakoulun tulee erityisesti kiinnittää huomiota näiden seurantaan sekä analysointiin ja ryhtyä toimenpiteisiin oman toimintansa kiinteiden kustannusten nousun pysäyttämiseksi siltä osin kuin se Poliisiammattikorkeakoulun toimenpitein on mahdollista (esim. virkaehtosopimusten mukaiset kustannusvaikutukset väistämättömiä).

Poliisiammattikorkeakoulun tulee edelleen suunnitella ja kehittää kustannus- ja henkilöstörakennettaan siten, että poliisin koulutusjärjestelmä pystyy kaikissa oloissa vastaamaan joustavasti ja pitkäjänteisesti poliisin henkilöstötarpeeseen.

4.6 Poliisin tekniikkakeskus

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Toiminnallisesta tehokkuudesta, sekä tuotoksesta ja laadunhallinnasta esitettyjä tietoja voidaan pitää olennaisilta osin oikeina ja riittävinä.

Poliisin tekniikkakeskuksen toimintakertomus on esitystavaltaan selkeä.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Poliisin tekniikkakeskus toimii poliisin tukitoimintona. Poliisin tekniikkakeskus on toimintakertomuksessaan 2009 tuonut esille niitä eri toimenpiteitä, joilla se on vaikuttanut koko poliisitoiminnan tuloksellisuuteen, vaikuttavuuteen ja tehokkuuteen. Poliisin tekniikkakeskus on vahvistanut hankintaosaamistaan ja kehittänyt sähköisiä palveluitaan, erityisesti verkkokauppaa ja tiivistänyt yhteistyötä muuhun poliisihallintoon palveluiden kehittämiseksi paremmin asiakaskunnan tarpeita vastaavaksi.

Tulossopimuksessa mainitut tavoitteet ovat pääosin saavutettu.

Poliisin tekniikkakeskus on toimintakertomuksessaan 2009 tuonut esiin ajoneuvopalveluiden, asiantuntijapalveluiden ja materiaalipalveluiden tulokset, joita voidaan pitää hyvinä.

Poliisin tekniikkakeskus on nettobudjetoitu valtion virasto ja kaikki suoritteet ovat liiketaloudellisesti hinnoiteltu valtion maksuperustelain, sekä sisäasiainministeriön antaman poliisin maksupäätöksen mukaisesti. Kannattavuuteen ja muihin tilinpäätösanalyysiin liittyvien tietojen perusteella tulosta vuonna 2009 voidaan pitää hyvänä. Liiketaloudellisten suoritteiden tuotot kasvoivat 2,9 milj. euroa noin 22,7 milj. euroon, samalla kustannusvastaavuus parani 96,7 %:sta 99,8:iin.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Viraston tulee edelleen kehittää liiketoimintaansa ja selkeytettävä rajapintaa viranomaispalvelujen ja poliisihallinnon ulkopuolelle tarjottavien liiketoiminnallisten palvelujen välillä.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittämistyö

Yhteistyötä on kehitetty muuhun poliisihallintoon palveluiden kehittämiseksi paremmin asiakaskunnan tarpeita vastaavaksi.

Poliisin tekniikkakeskus on kehittänyt sähköistä asiointia.

Vuoden 2009 aikana on PTK:n projektijohdolla tehty TILHA - tilaustenhallintajärjestelmää ja projekti jatkuu vielä vuonna 2010.

5. Kehittämistarpeita

Poliisin tekniikkakeskuksen tulee edelleen jatkaa yhteistyön kehittämistä poliisihallinnon ja muiden tahojen kanssa sekä kehittää liiketoimintaansa.

Tuloksellisuuden laskentatoimen tarkastuksen yhteydessä valtion tarkastusvirasto on todennut, että vaikka oleellisesti oikeat tiedot sisältävät yksikkötasoiset kustannuslaskelmat saadaan tuotettua niin kokonaisvaltaista tuloksellisuuden laskentatoimen kehittämistä on syytä jatkaa.

6. Tilinpäätöskannanotto

Poliisin tekniikkakeskuksen toiminta vuonna 2009 on ollut tulossopimuksessa sovittujen tavoitteiden mukaista.

Tekniikkakeskuksen toiminta-ajatusta on selkeytettävä, jotta rajapinta viranomaispalvelujen ja poliisihallinnon ulkopuolelle tarjottavien liiketoiminnallisten palvelujen välillä on selkeä ja läpinäkyvä.

4.7 Paikallispoliisi

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Paikallispoliisin toimintakertomuksien tiedot ovat oikeita, riittäviä ja selkeitä.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Poliisin hallintorakenneuudistus toteutui vuodelle 2009 asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja tulossopimuksissa mainitut toiminnalliset tulostavoitteet myös saavutettiin pääosin.

Poliisi onnistui kehittämään toimintaansa ja vaikuttamaan kokonaisrikollisuuden kasvuun kehittämällä ennalta estävää toimintaa, paljastamalla piiloon jäävää rikollisuutta, nostamalla rikosten selvitysprosenttia, nopeuttamalla juttujen läpivirtausaikaa sekä ottamalla tehokkaasti pois rikoshyötyä. Lisäksi paikallispoliisin rakenneuudistuksen myötä on kehitetty poliisilaitosten sisäistä toiminnan organisointia ja poliisilaitosten keskinäistä päivittäisrikostutkinnan ja vaativan tutkinnan yhteistyötä ja tiedonkulkua sekä tehostettu resurssien käyttöä. Poliisi on kehittänyt viranomaisyhteistyötä ennaltaehkäisevässä toiminnassa, rikosten paljastamisessa ja selvittämisessä sekä paikallisessa turvallisuussuunnittelussa. Rikostorjunnan tuottavuus ja taloudellisuus heikkenivät hieman edellisvuodesta.

Hallintorakenteen muutos vaikutti poliisin hälytystoimintaan muun muassa siten, että kenttäjohtalueet muuttuivat ja kenttäjohtajien määrä väheni. Samanaikaisesti toteutettiin kenttätoiminnan johtamisjärjestelmän uudistus, jossa operatiivisessa toiminnassa päällystöön kuuluvan yleisjohtajan ja kenttäjohtajan vastuut ja tehtävät selkeytettiin. Muutosten suunnittelusta ja toteuttamisesta aiheutuneesta lisätyöstä huolimatta hälytystoiminnassa päästiin kokonaisuutena hyvään lopputulokseen. Valvonnan tuottavuus heikkeni hieman – kun vuonna 2008 tehtäviä henkilötyövuotta kohden oli 347, oli suhdeluku vuonna 2009 320. Taloudellisuudessa kehitys oli samansuuntainen. Hälytystoiminnan tuottavuus ja taloudellisuus sen sijaan koheni tehtävämäärien vähentymisestä huolimatta.

Poliisi myönsi vuonna 2009 hieman alle 1,1 miljoonaa lupaa. Määrä laski hieman alle prosentin edellisvuodesta. Lupalajeittain tarkasteltuna henkilökorttien ja ajolupien määrä kasvoi, aselupien sen sijaan väheni lähes 14 prosenttia. Lupahallinnon henkilömäärä kasvoi vuodesta 2008 noin 60:llä, joka näkyi selvästi heikentyneinä tuottavuuden ja taloudellisuuden tunnuslukuina.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Kaikissa poliisin lääninjohdoille suunnatuissa läänien tilinpäätöskannanotoissa vuodelta 2008 oli esillä työajan kirjaamisen laadulliseen ja määrälliseen oikeellisuuteen liittyvän tarkastelun raportointi. Ministeriön mielestä poliisin työaikajärjestelmän ja seurantajärjestelmän tietojen vastaavuutta ja oikeellisuutta tuli kaikin voimin parantaa yhteistyössä poliisiylijohtajan kanssa. Läänien toimintakertomuksissa vuodelta 2009 ei ole työajanseurantaan liittyviä selvityksiä ja analyyskejä. Asian korjaaminen vaatii lisätoimenpiteitä.

Vuoden 2008 kannanotoissa todettiin läänikohtaisesti asetettujen palvelutavoitteiden toteutuneen hyvin. Joidenkin rikoslajien määrässä ja selvitystasossa todettiin alueellisesti poikkeamia valtakunnallisesta tasosta. Länsi-Suomessa ja Oulun läänissä omaisuusrikosten ja pahoinpitelyrikosten määrä oli jonkin verran ennakoitua suurempi. Lapin läänissä henkirikosten selvitystason todettiin jääneen huonoksi vuonna 2008. Merkilläpantavaa oli myös se, että maksullisen toiminnan tuottotavoitteet ylitettiin koko paikallispoliisissa. Vuoden 2008 kannanotoissa kiinnitettiin huomiota myös alueellisten vahvuuksien ja erityispiirteiden huomioon ottamiseen sekä todettuihin hyviin käytäntöihin ennalta estävän turvallisuusajattelun toteuttamiseksi.

Toiminnallisen tehokkuuteen liittyviä tunnuslukuja on analysoitu läänien toimintakertomuksissa 2009.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittäminen

Paikallispoliisin yksiköiden toiminnalliset tulokset ovat hyvät. Paikallispoliisi säilytti suorituskykynsä hyvänä, vaikka erilaisten uudelleen järjestelyjen seurauksena poliisin henkilöstölle aiheutui paljon lisätöitä poliisin hallintorakennemuutoksen ensimmäisen vaiheen toteuttamisen ajoittuessa vuoteen 2009. Lisäksi paikallispoliisin rakenteiden ja toimintamallien yhdenmukaistaminen toteutui poliisin hallintorakennemuutoksen ensimmäisen vaiheen mukaisesti.

5. Kehittämistarpeet

Poliisilaitokset jatkavat johtamistoimintojensa ja johtoryhmätyöskentelyn kehittämistä ja toiminnan ja talouden analysointia. Poliisilaitoksen kustannusrakenteen tulee olla jatkuvan seurannan ja analyysin kohteena.

6. Tilinpäätöskannanotto

Paikallispoliisi säilytti vuonna 2009 hyvän suorituskykynsä, vaikka hallintorakennemuutoksen ensimmäisen vaiheen toteuttaminen vaati poliisin henkilöstöltä paljon lisätyötä ja sopeutumista suunnattaessa voimavaroja uudelleen vastaamaan toimintaympäristön muutoksia. Ministeriö pitää tärkeänä, että vuoden 2010 alusta toimintansa aloittanut Poliisihallitus huolehtii suunnitelmallisesti poliisin hallintorakenteen kokonaisuudistuksen tavoitteiden toteutumisesta niin, että hallinnosta tosiasiallisesti vapautuu voimavaroja poliisin operatiiviseen toimintaan poliisihallinnon strategisen ohjauksen samalla vahvistuessa.

Ministeriö toteaa poliisin kenttäjohtamisen edellytysten parantuneen muun muassa kooltaan suurempien kenttäjohtoalueiden ansiosta. Edelleen on todettavissa, että rikostorjunnassa on otettu käyttöön uusia toimintamenetelmiä, kuten rikosten esikäsitteilytoiminto sekä perustettu koko poliisitoimintaa palveleva analyysitoiminto jokaiseen poliisilaitokseen. Rikostorjunnan tuloksellisuuden kuvaamisen kehittämiseksi edellytetään takaisin saatua rikoshyötyä koskevan tunnusluvun laajentamista koskemaan talousrikosten lisäksi muitakin rikoksia. Lupahallinnon osalta ministeriö korostaa sitä, että poliisin lupapalvelujen kustannusvastaavuuden toteutumisesta huolehditaan myös jatkossa.

Paikallispoliisin tulee yhteistyössä Poliisihallituksen kanssa edelleen kehittää ulkomaalaislupiin liittyviä poliisin palveluita. Samalla lupien käsittelyaikoja tulee edelleen nopeuttaa.

Ministeriö pitää tärkeänä paikallispoliisin toimintojen kehittämistä niin, että poliisitoiminnan vaikuttavuutta ja toiminnallista tehokkuutta voidaan seurata ja analysoida. Tulosohjausprosessin ja sitä tukevan laskentatoimen kokonaisvaltaista kehittämistä tulee jatkaa ministeriön poliisiosaston ja Poliisihallituksen yhteistyönä. Erityisesti poliisin työaikajärjestelmän ja seurantajärjestelmän tietojen vastaavuutta ja oikeellisuutta on edelleen parannettava, jotta johtamisen, suunnittelun ja seurannan perustietojen laatu ja luotettavuus varmistettaisiin.

Poliisihallituksen tulee huolehtia siitä, että poliisin tulostietojärjestelmästä saatavat poliisin tuloksellisuus- ja henkilöstömäärätiedot sekä kustannustiedot ovat luotettavia ja vertailukelpoisia muista järjestelmistä saatavien tietojen kanssa.

5 Pelastustoimi

5.1 Hätäkeskuslaitos

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Hätäkeskuslaitoksen toimintakertomuksen tiedot ovat oikeita, riittäviä ja selkeitä.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Hätäkeskuslaitos on pääosin saavuttanut sille asetetut keskeiset tulostavoitteet. Tuloksellisuuden suunta on saatu kääntymään parempaan päin, mitä ministeriö pitää myönteisenä asiana.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Hätäkeskuslaitos on huomionnut ministeriön aikaisempina vuosina antamat palautteet ja on ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin. Hätäkeskuslaitoksessa on tehostettu toiminnan ja talouden suunnittelua, seurantaa sekä raportointia. Kehittämishankkeiden hankeraportointia on myös kehitetty.

Ministeriö on kiinnittänyt huomiota työhyvinvointiin vuosien 2008 ja 2009 tilinpäätöskannanotoissaan. Laitoksen tulee edelleen parantaa sisäistä johtamistaan ja tiedonkulkua.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittämissyö

Hätäkeskuslaitoksen hätäkeskukset toimivat luotettavasti ja kansalaisten tyytyväisyys hätäkeskuksen palveluun on parantunut.

Hätäkeskuslaitoksen toiminnan ja tietojärjestelmän kehityshanke (TOTI-hanke) etenee tavoitteiden mukaisesti.

Hätäpuheluiden vastausaikaa koskeva tulostavoite ylitettiin; valtakunnan tasolla 91 prosenttiin hätäpuheluista vastattiin kymmenen sekunnin kuluessa.

5. Kehittämistarpeet

Yhteistyöviranomaisten asiakastyytyväisyydessä on edelleen parannettavaa. Hätäkeskuslaitoksen tulisi tätä varten kehittää viranomaisille osoitettuja mittareita, jotta asiakastyytyväisyyttä voitaisiin mitata eri näkökulmista ja entistä informatiivisemmin.

6. Tilinpäätöskannanotto

Hätäkeskuslaitoksen tuloksellisuus on kehittynyt myönteiseen suuntaan. Keskeinen toiminnallinen tavoite, hätäpuheluun vastaamisaika, saavutettiin laitostasolla. Myönteistä on, että hätäkeskukset ovat toimineet luotettavasti ilman merkittäviä käyttökatkoksia ja väestön asiakastytyvyisyys palveluihin oli erittäin hyvällä tasolla.

Hätäkeskuslaitoksen on jatkossa edelleen parannettava toimeenpanokykyään, jotta strategisten linjausten toteuttamisessa onnistutaan tulevina vuosina. Laitoksen tulee panostaa erityisesti johtamiseen, riskienhallintaan ja tiedonkulun parantamiseen. Hätäkeskuslaitoksen toiminnan uudistuksessa on otettava huomioon edellisestä uudistusvaiheesta saadut kokemukset, jotta keskuksia yhdistettäessä palvelun laatu ei heikkene. Uudistus tulee toteuttaa harkitusti henkilöstöä ja yhteistoimintaviranomaisia kuullen.

Myös henkilöstön rekrytointiin ja koulutukseen (ml. täydennyskoulutus) tulee kiinnittää erityishuomiota muutosvaiheessa, jotta voidaan taata tehtävänsä osaava ja riittävä henkilöstö. Mm. koulutusta suunniteltaessa laitoksen tulee käydä läpi ja arvioida myös oikeuskanslerin vastikään antamat kannanotot hätäkeskuspuhelujen käsittelystä.

Siirtyvä määräraha vuodelle 2010 oli suuri johtuen osiltaan muun muassa henkilöstön rekrytointiongelmista ja strategisten päätösten viipymisestä. Sisäasiainministeriö edellyttää, että käytettävissä olevat resurssit käytetään hätäkeskustoiminnan kehittämiseen tehtyjen linjapäätösten mukaisesti.

Työhyvinvoinnin parantamisessa onnistuttiin vuoden 2009 aikana ja henkilöstön sairauspoissaolojen määrää saatiin vähennettyä laitostasolla. Työhyvinvoinnin ylläpito on erityisen tärkeää jatkossa siirryttäessä rakenteiden kehittämisvaiheeseen (vuodet 2010–2015). Muutos edellyttää avointa sisäistä viestintää.

Hätäkeskuslaitos on hoitanut viraston itsearvioinnin (CAF -arviointi) hyvin vuosina 2009 - 2010.

5.2 Pelastusopisto - Kriisinhallintakeskus CMC

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Pelastusopiston toimintakertomuksessa esitetyt tiedot ovat oikeita, riittäviä ja selkeitä.

Kriisinhallintakeskuksen tilinpäätöstiedot ovat suurelta osin riittävät, mutta eivät olleet kaikilta osin oikeita. Tietoja oikaistiin osittain ennen tilinpäätöskannanoton antamista. Puutteelliset tiedot liittyivät suurelta osin kansainvälisten pelastuspalvelujen valmiustoimintoihin. Epävarmat tiedot kohdistuivat koulutuspäivälaskelmiin, jotka on kuitenkin korjattu tähän kannanottoon mennessä. Vuoden 2010 osalta tähän tulee kiinnittää erityistä huomiota ja kehittää toimintakertomusta edelleen.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Pelastusopisto ja Kriisinhallintakeskus ovat saavuttaneet varsin hyvin niille asetetut keskeiset tulostavoitteet.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Pelastusopisto on ottanut toiminnassaan huomioon aiemmin saamansa palautteen. Opisto on selvittänyt oppilaitokselle tärkeää koulutuksen kysynnän ja tarjonnan kohtaamista yhteistyössä pelastustoimen alueiden kanssa. Pelastajapulaan vastaaminen on edelleen jatkuva haaste.

Kriisinhallintakeskuksen vuoden 2008 kannanotossa todettiin kehittämistarpeena, että siviilikriisinhallinnan koulutuksen kustannusten laskentaperusteita tulee kehittää ja kustannuksia täsmentää. Tämän edelleen kehittämiseen ministeriö tulee erityisesti puuttumaan myös vuoden 2011 talousarvion laadinnan yhteydessä, jotta saadaan yhteneväiset ja sovitut laskentaperusteet.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittämissyö

Pelastusopisto

Merkittävää kehittymistä on jo tapahtunut tutkimus- ja kehittämistoiminnassa sekä Pelastusopistossa että Kriisinhallintakeskuksessa. Eri toimijoiden välinen verkottuminen on edennyt hyvin. Pelastusopisto ja Kriisinhallintakeskus ja niiden edustajat ovat antaneet vuonna 2009 merkittävän panoksen hallinnonalan tutkimusyhteistyöhön liittyvien yhteishankkeiden toteutukseen.

Pelastusopiston tilojen kehittämistä on jatkettu edelleen uuden sammutus- ja pelastustekniikan laboratorion (SAPALAB) valmistuttua.

Pelastusopisto on kiinnittänyt huomiota opiskelijoiden psykososiaalisen tuentarpeen havaitsemiseen kehittämällä henkilöstön osaamista sekä vastaanottotoimintaa.

Kriisinhallintakeskus

Kriisinhallintakeskus saavutti siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian tavoitteen osallistumistason nostamisesta 150:aan ja naisten määrää siviilikriisihallintatehtävissä on selkeästi nostettu.

Siviilikriisinhallinnan rekrytoinnissa on siirrytty avoimeen ja tasapuoliseen netti-ilmoitteluun ja asiantuntijoiden henkilöstöhallintoa on kehitetty ja yhdenmukaistettu. Tilannekuvan kehittämistä on viety eteenpäin yhdenmukaisen yhteydenpitoraportoinnin pohjalta. Tämä kaikki on osa kansallisen strategian arvojen ja periaatteiden toteutusta, joka on tehty kehysrahoituksen ulkopuolisella rahoituksella.

Kriisinhallintakeskus on osoittanut kyvykkyytensä erillisrahoituksen saamiseksi toiminnalleen, mikä nykyisessä taloudellisessa tilanteessa on erittäin tärkeää.

5. Kehittämistarpeet

Pelastusopisto

Jatkuvana kehittämistarpeena on kysynnän ja tarjonnan sekä laadun ja resurssien kohtaaminen paitsi koulutuksen myös tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta. Erityisesti ruotsinkielisen pelastajakoulutuksen toteuttaminen on lähiaikojen suuri kehittämistarve. Häätäkeskusten rakenneuudistus merkitsee koulutustarpeen kasvua yhdessä alalla tapahtuvan eläköitymisen kanssa. T&k -toiminnan edelleen kehittäminen ja yhä parempi hyödyntäminen pelastustoimelle tärkeän tiedon tuottamisessa on edelleen merkittävä kehittämiskohde.

Tuleva uusi pelastuslaki sekä hallituksen iltakoulun linjaukset pelastuslaitosten ja henkilöstön toimintakyvyn kehittämistä on otettava huomioon Pelastusopiston opetussuunnitelmatyössä ja oppilaitoksen toiminnan kehittämisessä. Lisäksi hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksen auditoinnin tulokset tulee ottaa huomioon hätäkeskuspäivystäjien koulutuksen kehittämisessä.

Kriisinhallintakeskus

Siviilikriisinhallinnan kansallista strategiaa ohjaavien arvojen ja periaatteiden läpinäkyvyyden varmistamiseksi keskuksen olisi tullut luoda indikaattoreita mittaamaan

arvojen ja periaatteiden toteutumista. Toimintakertomuksessa ei ole käytetty vastaavia indikaattoreita, joten ne tulee luoda, jotta toteutumista voidaan paremmin arvioida.

Kriisinhallintakeskuksen hallinnollista asemaa Pelastusopiston yhteydessä selvittäneen työryhmän keskuksen toimintaa koskevat suositukset tulee toteuttaa. Varsinkin keskuksen ja opiston välisten toimintaprosessien ja tehtävien aukikirjoittaminen on välttämätöntä keskuksen toimivallan ja hallinnon selkeyttämiseksi.

EU-rahoituksen ja muun ulkopuolisen rahoituksen hankinta on jo nyt, mutta tulevaisuudessa yhä vahvemmin tulee olemaan peruselementti niin toimintoille kuin kehittämiselle valtionhallinnossa. Ulkopuolisen rahoituksen hyödyntäminen toisaalta johtaa lisätilojen ja myös muiden resurssien tarpeeseen, mikä aiheuttaa sitten uusia ongelmia. Vuoden 2010 osalta eri rahoituslähteistä tulevan rahoitusta ja niillä toteutettuja toimintoja tulee selkeyttää toimintakertomuksessa ja raportoinnissa sekä myös vuoden 2011 tulossopimuksen laadinnassa.

Keskuksen toiminnan tuottavuudessa tulee kiinnittää erityinen huomio palkatun henkilöstön määrän ja tuotettujen suoritteiden ja palveluiden suhteeseen.

6. Tilinpäätöskannanotto

Pelastusopisto on edelleen jatkanut hyvää ja vakiintunutta tasoaan pelastustoimen perus- ja täydennyskoulutuksen tuottajana sekä alan monipuolisena asiantuntijana. Kriisinhallintakeskus on vakiinnuttanut toimintansa ja saanut kansainvälistä tunnustusta toiminastaan.

Pelastusopisto on selvittänyt yhteistyössä pelastustoimen alueiden kanssa oppilaitokselle tärkeää koulutuksen kysynnän ja tarjonnan kohtaamista. Kyselystä saatujen tietojen mukaan pelastajapulaan vastaaminen on edelleen jatkuva haaste.

Osana meneillään olevaa hätäkeskustoiminnan kehittämistä Pelastusopisto on osallistunut hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksen auditointiin, josta saatuja tuloksia on syytä hyödyntää koulutuksen kehittämisessä.

Kriisinhallintakeskuksen koulutuksen kustannusten laskentaperusteita, vaikuttavuuden mittaamista sekä toiminnan raportointia on syytä edelleen kehittää ja täsmentää. Muiden kehittämistoimenpiteiden osalta ministeriön taholta tullaan esittämään priorisointi välittömien kehittämistoimenpiteiden suhteen, joita voidaan seurata tulos- ja välitulostenmenettelyssä ja myös muilla sovitulla tavoilla.

5.3 Palosuojelurahasto

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Palosuojelurahaston toimintakertomuksen tiedot ovat oikeita, riittäviä ja selkeitä.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Palosuojelurahaston kanssa ei laadita tulossopimusta. Rahaston toiminnallista tehokkuutta (taloudellisuus ja tuottavuus) voidaan pitää hyvänä.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Palosuojelurahasto on ottanut toiminnassaan huomioon aiemmin saamansa palautteen ja kehittänyt toimintaansa sen mukaisesti. Rahasto on kiinnittänyt huomiota myönnettyjen avustusten vaikuttavuuteen. Toimintaa suunnitellessaan on rahasto varautunut myöntämään avustusta sellaisiin sopimuspalokuntien kalustohankintoihin, joilla turvataan vpk-toiminnan jatkuvuutta.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittäminen

Rahaston toiminnalliseen tehokkuuteen (tuottavuus, taloudellisuus), tuloksiin ja laadunhallintaan liittyviä tunnuslukuja on esitetty toimintakertomuksessa uudessa taulukkomuodossa, mikä selkeyttää ja helpottaa tunnuslukujen seurantaa entisestään.

Palosuojelurahasto on uusinnut rahaston viestinnällisen ilmeen, ml. avustuksenhakulomakkeet, minkä tavoitteena on lisätä rahaston tunnettuutta. Rahaston uutiskirje on alkanut ilmestyä kuusi kertaa vuodessa ja se on tilattavissa myös verkkoversiona.

5. Kehittämistarpeet

Kehittämistarpeet on mainittu varsinaisessa tilinpäätöskannanotossa.

6. Tilinpäätöskannanotto

Palosuojelurahasto on edellisvuosien tapaan onnistunut toiminnassaan hyvin.

Rahasto on ottanut toiminnassaan huomioon saamansa palautteen ja kehittänyt toimintojaan sen mukaisesti. Kehittämistyötä on jatkettu mm. avustettavan toiminnan laadun ja vaikuttavuuden varmistamiseksi sekä rahaston päätöksenteon edelleen järkeväntämiseksi.

Ministeriö tukee erityisesti rahaston suunnitelmia edistää pelastustoimen palvelujen saatavuuden turvaamista koko maan alueella, palokuolemien vähentämistä, hyvän turvallisuuskulttuurin kehittymistä, turvallisuuden edistämiseen tähtäävien tietojen ja taitojen parantumista, valistuksen ja neuvonnan tehostumista ja alaa hyödyttävän tutkimus- ja kehittämistoiminnan edistämistä.

Ministeriö tukee myös rahaston valmistelemaa yleisavustuksiin liittyvää uudistusta siihen liittyen, että yleisavustuksissakin siirrytään ennakkollisesta avustusmaksatuksesta jälkikäteen maksettavaan avustukseen.

6 Rajavartiolaitos

1. Tilinpäätöksen tietojen oikeellisuus, riittävyys ja selkeys

Rajavartiolaitoksen tilinpäätöstiedot ovat oikeita, riittäviä ja selkeitä.

2. Tulostavoitteiden saavuttaminen

Rajavartiolaitoksen toiminta oli vuonna 2009 sovittujen tavoitteiden mukaista. Tulossopimuksessa mainitut tavoitteet pääosin saavutettiin.

3. Toimenpiteet aikaisempien palautteiden perusteella

Edellisessä tilinpäätöskannanotossa havaitut kehittämistarpeet EU:n ulkorajarahaston hallinnoinnin prosesseissa ja ohjeistuksessa on huomioitu vuoden 2009 toiminnassa. Hallinnoinnin prosesseja on parannettu keskittämällä hallinnointi Rajavartiolaitoksen esikunnan suunnittelu- ja talousyksikköön ja vakioimalla prosesseja. Ohjeistusta on parannettu ja päivitetty saatujen kokemusten perusteella uusien toimintamallien mukaiseksi. Hyväksi havaittu toimintamalli laajennetaan vuoden 2010 koskemaan kaikkia talousarvion ulkopuolisia rahoituslähteitä.

4. Ministeriön kannalta myönteinen kehittäminen

Rajavartiolaitos on suunnitelmallisesti jatkanut toimintansa kehittämistä vuoden 2009 alkupuolella vahvistettuun Rajavartiolaitoksen strategiaan 2019 nojautuen. Strategian linjausten mukaisesti Rajavartiolaitos pyrkii omin sisäisin toimenpitein mm. varmistamaan toimintamäärärahojen riittävyyden, voimavarojen oikean kohdentamisen ja ulkopuolisten rahoituslähteiden mahdollisimman täysimääräisen hyödyntämisen.

Rajavartiolaitos on jatkanut tuottavuusohjelman aktiivista ja etupainotteista toteuttamista.

Rajavartiolaitos on jatkanut pienten raja- ja merivartioasemien yhdistämistä suuremmiksi ja toimintakykyisemmiksi yksiköiksi.

5. Kehittämistarpeet

Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan arvioinnissa nousi esiin tarve päivittää Rajavartiolaitoksen taloushallinnon ohjeistusta. Ohjeistus on osin vanhentunut ja lisää muutostarpeita syntyy KIEKU -järjestelmään siirtymisen yhteydessä.

VTV:n tilintarkastajan väliraportin mukaan tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä on suositeltavaa esittää taulukkomuodossa myös Rajavartiolaitoksen toimintakertomuksessa.

6. Tilinpäätöskannanotto

Rajavartiolaitos on saavuttanut hyvin vuodelle 2009 tulossopimuksessa sille asetetut tavoitteet. Vaikuttavuuden, toiminnallisen tehokkuuden ja tuloksellisuuden sekä tuotosten ja laadunhallinnan raportointi on toteutettu kattavasti.

Strategisten linjausten toteuttaminen edellä (kohta 4.) kuvatulla tavalla edellyttää Rajavartiolaitoksen johdon tueksi ennakointikykyistä, ammattitaitoista ja riittävän vahvaa toiminta- ja taloussuunnittelua. Tältä osin Rajavartiolaitoksen voidaan katsoa onnistuneen erinomaisesti.

Hallinto
15/2010

Sisäasiainministeriön tilinpäätöskannanotot vuodelta 2009

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (2004/254;jälj.talousarvioasetus)66 i §:n mukaan ministeriön on annettava vuosittain viimeistään varainhoitovuotta seuraavan kesäkuun 15. päivänä perusteltu kannanotto hallinnonalansa tiliviraston ja valtion rahaston tilinpäätöksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätös ja siitä annettu valtionalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus ja muut tiliviraston tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston toimintaa ja taloutta sekä tilinpäätöstä koskevat selvitykset ja lausunnot antavat aihetta. Talousarvioasetuksessa on lisäksi seikkaperäisesti säädetty, mitä ministeriön on tilinpäätöskannanotossaan lausuttava sekä mitä on lausuttava virastosta, joka ei ole tilivirasto, mutta jolle ministeriö on asettanut tulostavoitteet.

SM:n julkaisusarjan teemat ovat:

Hallinto

Sisäinen turvallisuus

Maahanmuutto

Yhdenvertaisuus

Keskustelualoitteet

Julkaisujen verkkosivut:
www.intermin.fi/julkaisut

Tilaukset:
Sisäasiainministeriö
PL 26, 00023 Valtioneuvosto

ISSN 1236-2840
ISBN 978-952-491-577-9 (nid.)
ISBN 978-952-491-578-6 (PDF)